

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio secunda. Vtrum per baptismu[m] remittatur omne peccatum[] ad
culpa[m].

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

Thom. 3. q. 60. ar. 1. q. 2.

tere à dicto suo de causalitate sacramentorum. Dicunt enim q̄ virtus quam ponunt esse in sacramentis attingit instrumentaliter ad productionem characteris, et per hoc attingit dispositiue ad gratiam, sicut virtus quæ est in femine hominis attingit instrumentaliter aliquam dispositionem corporis, & per consequens attingit dispositiue ad infusionem animæ rationalis. Quum igitur dispositio ad quam attingit instrumentaliter virtus feminis sit dispositio ad formam faciendam in eodem subiecto, ergo character vel quæcunq; dispositio quam faciunt sacramenta instrumentaliter in anima, sunt dispositiones ad gratiam faciendam in eodem subiecto: aliter non valet eorum similitudo seu comparatio.

11. Dicendum est ergo aliter, q̄ secundum opinionem aliorum, qui dicunt q̄ in sacramentis nō est aliqua virtus subiectiue: imō sacramenta sunt causa gratiæ vel cuiuscunq; alterius effectus existentis in anima, non quæcunq; sed per accidens, & sine qua nō, per modum qui dicitur est supra, distinctiōne prima. Et isti dicunt q̄ character nō est aliqua natura absoluta, sed est sola relatio rationis, per quam ex institutione vel pactione diuina deputatur aliquis ad sacras actiones. Quod declaratur sic, sicut nūmus sortitur rationē pretii, & merellus rationem signi ex humana institutione, sic res naturales sortiuntur rationem sacramenti, & homo rationem ministri ex diuina institutione, sed nūmus efficitur pretium, & merellus signum per solam relationē rationis humanæ sic instituentis, ergo res sacramentales sortiuntur rationē sacramenti, & homo rationem ministri per solam rationē relationis diuinæ sic instituentis. Cum igitur character sit id quo homo efficitur minister sacramentorum, vel susceptiuus eorum, patet q̄ character nō est nisi relatio rationis ex ordinatione vel pactione diuina. Et istud videtur conuenientius, quā enim scriptum sit Ecclesiast. 24. Qui elucidunt me, vitam æternā habebunt, ad ea quæ sunt fidei, quum sint satis obscura de se, nō est conueniens adducere vias obscuras, & quæ plus habent obscuritatis, & difficultatis quā principale propositum: sic est de virtute quæ ponitur in harenis sacramentis, vt prius patuit distincti. 1. & de characterē (vt nunc patet.) Dicere autem q̄ res naturales habent rationem sacramenti, & homo rationem ministri est sola institutione & ordinatione Dei, qui solus dat gratiam, & omnem effectum spiritualem, quem recipit suscipiens sacramenta, nihil difficultatis cōtinet apud fideles. Beatus etiā Dion. à quo prima traditio characteris nobis aduenit, videtur idem sentire cum eo quod dictum est de characterē. recitat enim quendam ritum qui obseruabatur in prima ecclesia quādo adulti baptizabatur: tunc enim accedenti ad baptismū hierarcha. i. pontifex, & manum imponebat, & signabat eum signo crucis, & præcipiebat eum adscribi inter nomina Christianorum, vt de cætero cum aliis ad diuinā admitteretur. Et iste ritus exterior cum baptismō erat characterizatio sua, nec de alio characterē locutus est Dionysius.

12. Et secundum hanc opinionem responderi potest ad rationes alterius opinionis. Cum enim dicitur q̄ homo potest in operatione supernaturalem, ergo habet aliquā potentia supernaturalem, quā dicimus characterē. Dicendum q̄ homo non potest in operationem supernaturalem, neq; principaliter, neq; instrumentaliter directē & per se, sed solum per accidens, & vt causa sine qua non, & ideo operatio illa nō est per virtutem in homine existentem, vel in rebus sacramentalibus, sed solum per virtutem diuinā assistentem.

13. Per idem patet ad secundum & tertium. Per idem patet q̄ nō est quærendū in quo sit character, tanq̄ in subiecto, cum non sit nisi deputatio hominis ad sacras actiones actiue vel passiue.

14. Ad autoritatem Damasc. quæ principaliter inducitur, dicendum est q̄ sigillum vel signū baptismale, aut vocatur id quod exterius geritur, aut gratia interior quæ cōfertur, aut deputatio baptizati ex ordinatione diuinā ad susceptionem Sacramentorum.

15. Argumenta alterius partis licet sint solubilia, puto tamen quod conclusio eorum vera sit.

QVÆSTIO SECYVDA.

Vtrum per baptismum remittatur omne peccatum quantum ad culpam.

Secundo quæritur de interiore effectu baptismi, qui est remissio peccatorū. Et primo quæritur vtrum per baptismum remittatur omne peccatum quantum ad culpam. Et secundo vtrum remittatur quantum ad omnem penam. Ad primum sic proceditur, & arguitur q̄ baptismus non delet omnem culpam, sed tantum originale: quia regeneratio spiritualis opponitur carnali, sed per generationem carnalem solum contrahitur peccatum originale, ergo per baptismum, qui est regeneratio spiritualis nō tollitur nisi peccatum originale.

2. Item si baptismus de se tolleret peccatum actuale iu adultis baptizatis, nō esset necessaria poenitentia quæ ordinatur contra actuale. est autē necessaria, vt Act. 2. vbi dicitur: Poenitentia agite, & baptizetur vnusquisq; vestrū. Et Aug. dicit lib. de Poeni. & recitatur de consec. dist. 4. Omnis quicunq; iam suæ voluntatis arbiter cōstitutus est cum accedit ad Sacramentū, nisi cum poenituerit veteris vitæ, nouā inchoare nō potest: ergo solus baptismus non sufficit ad delendum omne peccatum.

3. IN CONTRARIVM est quod dicit Aug. in Enchir. & habetur de consec. di. 4. A paruulo recenter nato vsq; ad decrepitū senem, sicut nullus prohibendus est à baptismo, ita nullus est qui non peccato moriatur in baptismo, sed paruuli tātummodo originali, maiores autem moriuntur omnibus peccatis, quæ male viuendo adiderunt.

4. RESPONSI O. Dicendum q̄ baptismus indignē suscipientibus ipsum, tollit quantum est de se omnem culpam tam originale q̄ actuale. Quod patet primo quantum ad originale peccatū, & actuale mortale sic. Omne illud Sacramentū per quod de se & directē regeneramur ad spiritualem vitā tollit omnem dispositionem spirituales vitæ impossibilem, sed baptismus est sacramentum per quod regeneramur in spiritualem vitam, vt dicitur ad Titum. 3. Per lauacrum regenerationis &c. ergo baptismus quantum est de se tollit omnem dispositionem impossibilem spirituales vitæ: sed peccatum mortale æquē vel plus est impossibile spirituales vitæ, quæ est per gratiam, sicut originale, ergo baptismus æquē tollit vtrumq;. Item patet autoritate Aug. lib. de Bapt. paruulorum: & recitatur de consec. dist. 4. Sicut de generante carnem tantummodo contrahitur peccatum originale, regenerante autem spiritu sancto nō solum originale, sed vniuersariorum sit remissio peccatorum.

5. De peccato veniali actuale potest idem persuaderi sic. In omni generatione perfecta tollitur non solum dispositio impossibile cum forma, sed etiam omnis dispositio repugnans bene esse formæ. quod enim aliqua rationalis dispositio maneat, hoc venit vel ex imperfectione virtutis agentis, vel ex indispositione materiæ suscipientis: sed quādo baptismus cōfertur dignē suscipiēti, tūc est spirituales regeneratio perfecta: quia nō est defectus ex parte virtutis diuinæ agentis in Sacramentis, nec est indispositio ex parte suscipientis, ex quo dignē suscipit, ergo per baptismum tollitur omnis dispositio repugnans bene esse gratiæ, quæ est terminus spirituales regenerationis. Peccatum autē veniale licet sit cum gratia, tamen repugnat bene esse gratiæ, quia disponit ad peccatū mortale, quod tollit gratiam: ergo per baptismum tollitur peccatum veniale dignē suscipiēti: voco autem dignē suscipientem illum cui displicet omne peccatum ab eo cōmissum, tam mortale quā veniale.

6. Ad primum arg. dicendum cum dicitur quod regeneratio spiritualis opponitur carnali generationi, falsum est, imō proportionatur: quia sicut per generationem carnalem acquiritur esse carnale, ita per generationem spirituales acquiritur esse spirituale. verum est quod generationem spirituales concomitatur quidam defectus, scilicet peccati originalis, qui opponitur termino spirituales generationis, scilicet gratiæ, & hoc tollitur per baptismum, & pari ratione mortale peccatum, quod similiter opponitur gratiæ baptismi.

7 Ad secundum dicendum quod triplex est poenitentia. Prima quae est sacramentum, & consistit in actu exteriori confitendis & absoluentis. Et ista non est necessaria baptizandis quantumcumque adultis, imò nec exhibenda, eo quod baptismus est ianua sacramentorum, propter quod non baptizatis non est exhibendum aliquod sacramentum. Secunda poenitentia est contritio sufficiens informata gratia, secundum quam dicimus contritum esse poenitentem, & ista non requiritur ante baptismum. Alioquin adultus baptizandus semper esset ante baptismum iustificatus. Tertia est quaedam displicentia peccati commisi, licet informis & imperfecta, quae dicitur attritio, quae licet non sit sufficiens ad delendum peccatum, est tamen dispositio sufficiens ad suscipiendum baptismum, eo quod tollit fictionem: & de tali poenitentia est intelligendum illud quod dicitur Actuum secundo, & illud quod Augustinus dicit in autoritate allegata.

QVÆSTIO TERTIA.

Utrum per baptismum deleatur omnis poena.

Tho. 3. q. 69. ar. 3.

AD secundum sic proceditur. Et arguitur quod baptismus non deleat omnem poenam, quia si baptismus deleat omnem poenam, maxime deleat poenam peccati originalis, contra quod præcipue ordinatur, sed illam non delet, ut probatur, ergo nullam. Probatio minoris, fames, sitis, passibilitas, & repugnantia virium sensitiuarum ad rationem sunt poenae originalis peccati, sed ista non amouentur per baptismum, ut quilibet experitur in seipso, ergo &c.

2 Item culpa reordinatur per poenam, sed Deus nihil dimittit inordinatum, ergo per nullum sacramentum tollit culpam, nisi * obligando ad aliquam poenam.

* falsis ordinanda.

3 IN contrarium arguitur per Ambrosium, qui dicit super illud Rom. 11. sine poenitentia sunt dona Dei, & vocatio, quia gratia Dei in baptismo non requirit gemitum neque plandum, sed omnia gratis condonat: ex qua autoritate patet, quod omnis culpa dimittitur in baptismo, & gratis absque ulla poena.

4 **RESPONSIO.** Dicendum est quod per baptismum tollitur omnis poena per se debita cuiusque peccato quantum ad forum Dei & Ecclesie, non autem quantum ad forum mundanum. Primum patet dupliciter. Primo modo, quia per baptismum communicatur nobis plenissime virtus passionis Christi, eo quod per baptismum maxime conformamur morti Christi, ut dicitur Ro. 6. Cõsepulti enim sumus &c. Sed passio Christi fuit sufficiens ad satisfaciendum pro peccatis omnium peccatorum, ergo per baptismum confertur nobis remissio peccati, non solum quoad culpam sed quoad omnem poenam peccato debitam. Per baptismum enim efficiuntur membra Christi, ut sic passio corporis communicetur membro ad remedium sanitatis, quantum sufficit ad plenam eius curationem. Secundo patet idem sic, in rebus nouum statum non imputantur eis ad poenam commissam secundum statum pristinum, ut patet de intransibilibus religionem. Sed baptismus est sacramentum intransibile religionem Christianam, in qua sola est status salutis, ergo baptizatis non imputatur ad poenam aliquid quod commiserint secundum conuersationem pristinam. Hoc autem intelligendum est quoad forum dei, & quoad forum ecclesie quantum ad poenas per ecclesiam statutas, de quibus ecclesia ordinauit quod remitterentur baptizatis.

5 Quantum autem ad forum mundanum & civile non sic, quia in illo iudicio non solum attenditur qua poena sit homo dignus quoad Deum, sed etiam in qua sit obligatus, quoad homines qui sunt læsi & scandalizati per peccatum. Et ideo licet homicida totaliter liberetur a reatu poenae quoad Deum, remanet tamen obligatus quoad homines quos iustum est edificare de poena, sicut sunt scandalizati de culpa: talibus autem princeps pie posset poenam dimittere, maxime si signa apparerent euidentia, quod homicida peteret baptismum deuotione fidei, & non timore mortis.

6 Ad primum dicendum quod per baptismum tollitur omnis poena originalis peccati, quae est poena eius per se, sicut priuatio gratiae in presenti, & carentia gloriae in futuro. Poena autem quae debetur originali peccato per accidens non tollitur, ut est fames, sitis, passibilitas corporis, & hu-

iusmodi, quia ista sunt à natura per se, licet sint à peccato originali, sicut à causa remouente prohibens, quia peccatum originale tollit iustitiam originalem, quae impediens vitiosum defectus in esse naturae, nec tunc conueniens ut isti defectus in presenti vita auferrentur. Primo, ne membrum caput excedat. Christus enim caput nostrum à principio suae conceptionis plenus fuit gratia: habuit tamen corpus passibile, cum quo redemptionem nostram exercuit. Similiter Christianus in baptismo gratiam consequitur quantum ad animam. Corpus tamen inane passibile, in quo pro Christo pati possit. Secundo ut homo pugnando contra concupiscentiam & alias passibilitates, & vincendo mereatur coronam. Tertio ne si baptismus conferret impassibilitatem corporis, homines magis quaererent baptismum propter commoditatem vitae praesentis, quam propter fructum vitae spiritualis.

7 Ad secundum arg. dicendum, quod culpa reordinatur per poenam, sed illam poenam potest solvere, vel ille qui peccauit, vel alius pro eo: & sic fit in baptismo, quia poena passionis Christi communicatur baptizato, qui per baptismum efficitur membrum Christi, & sic ordinatur culpa per poenam.

QVÆSTIO QVARTA.

Utrum recedente fictione ab eo qui fidei baptismum suscepit, talis consequatur baptismi effectum.

Thom. 3. q. 69. ar. 10.

DEinde quaeritur de recipientibus baptismum. Et primo quaeritur de fictis. Et secundo de carentibus viis rationis. Circa primum quaeritur, Utrum in fictis accedentibus ad baptismum recedente fictione baptismus suum consequatur effectum. Et viderur quod non, quia contingit quod post baptismum, antequam fictio recedat, baptizatus committat multa peccata mortalia. Recedente ergo fictione aut ista tollentur per baptismum cum aliis, aut alia sine istis, aut nec alia prius commissa tollentur: non potest dici quod ista tollentur cum aliis, quia nec baptismus, nec quodcumque sacramentum extendit se ad peccata committenda post sacramentum, sed tantum ad prius commissa, nec potest dici quod alia tollentur sine istis, quia impium est à deo dimidiam veniam expectare. Et rectum quia praecedentia non possunt tolli sine gratia quae non statim ret cum sequentibus. Relinquitur ergo quod recedente fictione baptismus prius susceptus nullum habeat effectum.

2 Item prolatis verbis sacramentalibus super panem & vinum statim sacramentum habet suum effectum, aut nunquam, ergo similiter in sacramento baptismi factis istis quae concurrunt ad integritatem ipsius, aut tunc habet effectum suum, aut nunquam.

3 IN CONTRARIUM est quod dicit Aug. lib. de Baptismo, & recitatur de consec. di. 4. tunc valere incipit baptismus ad salutem, cum illa fictio veraci confessione recesserit, quae corde in malitia perseverante peccatorum absolutionem non sinebar fieri.

4 **RESPONSIO.** Intelligendum est quod fictus dicitur aliquis cum vnum praetendit interius & aliud ostendit exterius. Et secundum hoc aliquis potest dupliciter esse fictus respectu sacramenti. Vno modo respectu sui ipsius, sicut in sacramento, scilicet quia ostendit se velle suscipere sacramentum exterius, & tamen non intendit. Alio modo est aliquis fictus respectu praeparationis ad sacramentum, quia cum velit suscipere sacramentum ipso facto ostendit se dispositum & paratum, & tamen non est, cum sit in proposito peccandi. Fictus primo modo nihil suscipit. Cuius ratio est, quia sicut ad sacramentum requiritur intentio ministri ad conferendum, sic requiritur intentio suscipientis ut recipiat ipsum vel propria si sit adultus, vel aliena si sit paruulus. Sed deficiente intentione ministri conferentis nullum est sacramentum, ut infra patebit, di. 6. q. 2. ergo deficiente intentione suscipientis nullum est sacramentum. Recedente ergo fictione nullus effectus sequitur, quia nihil prius fuit factum. Talis ergo indiget baptizari, quia nunquam fuit baptizatus.